

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz (hordva)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartási díj 50 kr.
Helygíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a hi-
sodóhivatalon kívül egyedül **Hansson-
stein és Vogler** hirdetéstestületi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
3. sz. I. em. Bees: Wallischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmunkások levélke csak ismert e-
szektől fogadtatnak el. — Keziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Ker-
tész József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények (előzetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, február 23.

Több nap mult el azon fontos parlamentariz-
esemény óta, melynek színhelyét a német birodalmi gyűlés képezte, s melynek szereplői a Franciaországtól elszakított tartományok, a német törvényhozásba először meghívott s meg is jelent képviselői valának.

Kiváló figyelmet érdemlő politikai napikér-
désék által, lapunk keretén túlhaladó módon igénybe véve, késtünk mind eddig ez esemény-
hez hozzá szólni, s tettük ezt talán azért is, hogy bevárva a hazai sajtó nyilatkozatait, a kérdések azon részéhez tehessük meg észrevételeinket, mely vagy nem állítatott kellő világba, vagy olyanba, mely saját nézeteinkkel össze nem fér.

Lapjaink leginkább a kérdés azon részeire fordították figyelmüket, melyek Németország s az annectált tartományok közötti viszonyra, valamint az ennek folytán a németek és francziák között kiterjedő viszályra vonatkoznak, s e szerint ugy szólnak belső, illetőleg két nemzet közötti érdeket képviselve.

Van azonban a kérdésnek még egy másik oldala is, mely általános érdekek bir, ez eddig alig érintett meg, ehhez kívánunk szólni.

Midőn az új tartományok képviselői a német parlamentbe léptek, mindenki el volt készülve értekezni, de mindenek fölött egyhangu demonstrációra, ez be is következett, s abban nem az vala megdöbbenő a mit Teutsch képviselő mondott, de az, a mit a katolikusok nevében a strassburgi püspök nyilvánított t. i. a frankfurti békekötés elismerése, s ebből folyólag következményeinek elfogadása.

Ha ezen nagy jelentőségű lépésnek — mely bizonyára nem csekély önfeláldozásába került a püspök urnak — indokait kutatjuk, nem találunk egyebet annál, hogy magának s elvokonának a német parlamentben maradása által, erősíteni kívánja azon ultramontán pártot, mely Bismarck herczegnek s az általa képviselt német birodalom eszméjének legnagyobb s egyuttal legveszélyesebb ellensége is.

Ime példáját látjuk annak, hogy oly férfiak a kik magukat minden más alkalommal, minde-
nekelőtt büszkén francziáknak vallották s vallják, alárendelik mélyen megsértett legnemesebb nemzeti érzelmeiket a vallás állítólagos érdekeinek.

Régen mondják már, de soha sem lett oly kézzelfoghatólag bebizonyítva, hogy az ultramontánoknak nincs hazájuk.

Alkalmunk volt már kételyeinket kifejezni a fölött, vajjon a Németországban az állam és egyház közötti viszony tárgyában alkalmazásba vett rendszer, meg fog-e felelni az ahhoz kötött várakozásnak, nem kívánunk ez alkalommal vizsgatni a tárgyra, s csak azt jegyezzük meg, hogy a szóban forgó jelenség bizonyára fontos tanulságot szolgáltatott Bismarck herczeg számára.

A francziák is, e ténnyel szemben, méltán komoly gondolkozásba eshetnének az általuk követett ultramontán irányu politika fölött, melyről láthatják, miszerint adott esetben nem a haza megmentésére, de annak elárulására vagy megtagadására vezethet.

De nemcsak a két közvetlenül érintett nemzetre nézve, de amint már érintettük, az egész civilizált világra nézve veszélyt látunk a kérdéses jelenségben, s ép azért helyén találjuk, hogy abból új indokot merítsünk mi is, az állam és egyház közötti viszony mielőbbi rendezésére.

Látjuk, hogy az alkotmányos és szabadelvű irányban haladó nemzetek szükségesnek tartják magukat a csallhatatlansági elv kiszámíthatlan következményei ellenében biztosítani; szomszédaink, akiknek érdekei ami saját érdekeinkkel annyira összefüggvén, ép e perczen azon vannak

hasonlót tenni, csak mi volnánk egyedül oly erősek, oly boldog és konsolidált viszonyoknak örvendők, hogy nélkülözhetnők azt, amit nálunk erősebbek és előrelátóbbak, mint védelmi eszközt, meg nem vetnek.

Azon érvet, hogy nálunk más a klerus, nincs ultramontanizmus, stb. el nem fogadhatjuk, nem vitatjuk ugyan jelenleg legalább ezen állítások érdemét, nem kívánván magunkat a rozsnói püspök haragja egész súlyának kiténni, s csak azon megjegyzésre szorítkoznunk, miszerint észélyesebb a vihar kitörése előtt gondoskodni biztos hajlékról, mint azután.

Alkalmat veszünk tehát újra, s veendünk minden hasontermészetű eseménnyel, arra, hogy az állam és egyház közötti viszony rendezését, Deákknak az egész ország által helyeselt programja alapján sürögessük.

— **A középpárti kör** tegnapi értekezletében az osztályok elé legutóbb utasított törvényjavaslatok képeztek a tanácskozmány tárgyát. A gyakorlati bírói vizsgát és a kereskedelmi hajók lajstromozását tárgyazó törvényjavaslatok észrevétel nélkül fogadtattak el. Az országos statisztika szervezéséről szóló javaslat általánosságban elfogadtatván, részleteire nézve a kör kimondandónak tartja, hogy az országos statisztikai tanács és a vidéki bizottságok tagjai nem díjaztatnak, továbbá nem véli a magántársulatokat és vállalatokat adatok beszolgáltatására kötelezhetőnek, s végül szükségesnek tartja annak kimondását, hogy az adatokat pontosan be nem terjesztő kötelezettek a központi közeg által eszközölt adagyűjtés költségeiben csak bírói uton legyenek elmarasztalhatók. A keleti marhavész elleni intézkedésekről szóló törvényjavaslat egyes fejezetei részben végre nem hajtathatók, részben pedig az állattenyésztésre nézve túlságosan terhelő aprólékos intézkedéseket tartalmazván, az értekezlet ezen törvényjavaslatot jelen alakjában nem találta elfogadhatónak, de annak újabb átdolgozását s új alakba öntését tartja szükségesnek.

— **Az egyesült vasuti és pénzügyi bizottság** albizottsága benyújtotta jelentését a nagy bizottságnak. A kormányhoz intézett 28 kérdésre kihallgattnak — az „Ung. Corr.“ szerint — a közlekedésügyek államtitkárákkal, u. m. Mikó Imre gróf, Gorove és Tisza Lajos, valamint Hollán Ernő, Szapáry Gyula gróf, (a jelenlegi belügyér) és Hyeronimi. Az 1, 2, 3, 4, 7, 8, 12, 13, 18, 20, 22—25 kérdésekre Lónyay és Kerkapoly pénzügyerek; a 2. kérdésre Hollán, Thommen, Weninger, Hídeghéty, Faek, Rohrmüller; a kormányzótanácsához intézett 65 kérdés ezek egyenként vagy összesen hivatnak föl nyilatkozatra. Szó volt még, hogy Lévy és Boeskey igazgató-tanácsosok, Botlik igazgató, Lehmann főmérnök, Falk Miksa és Kálnoky Pál gróf kormánybiztosok külön kihallgatassanak, de ettől eltekintettek, mert az igazgató-tanács in solidum felelős a kormánynak. Afelől, itt hallgatassék ki az anglo-bank és különösen annak igazgatója Mayer vagy Bécsben, nem hozott határozat. Waringék kihallgatása iránt a többiek kihallgatása után fog határozatni.

— **A baloldali kör** f. évi február 22-én értekezletet tartott. A közalapok vizsgálatára kiküldött bizottságba Ghyecy Kálmán, a jogügyi bizottságba Eder Ferenczet jelölték ki.

Tárgyalta továbbá az értekezlet a keleti marhavész elnyomására célzó tvjavaslatot. Némely kivihetetlen szórászhasogató pontok kivételével egyébként általánosságban elfogadtatták a javaslatot.

— **Az igazságügyminiszternek** a fővárosi bírák és ügyészek nevében Sebestyén Pál kir. bíró, Tutschner Ágoston k. ügyész, dr. Csukássy Károly kir. alügyész és Trux budai járásbíróból álló küldöttség tegnap átadta azon emlékiratot, melyben a bírói és ügyészi testület a felsőbb bírósági segédszemélyzettel egy rangba sorozása ellen panaszt emelnek. — A miniszter kijelenté, hogy távolról sem volt szándéka az említett rendelettel a bírói tekintélyt esonkítani. Hogy az orvoslásról szölte-e, nem értesültünk.

— **Az osztályok előadói** alakult központi bizottság tegnapelőtt d. u. 5 órákor tárgyalta a méter-mérték behozataláról; az Oroszországgal 1873-dik évi május 21-kén kötött postaszereződésről; a Portugalliával 1873. évi január 9-kén kötött konzulási egyezményről; a Svéd és Norvégországgal 1873-dik évi november 3-kán kötött kereskedelmi és hajózási szerződésről szóló törvényjavaslatokat.

A méter-mérték behozataláról szóló törvényjavaslat ezime, valamint az 1-ső § változatlanul elfogadtatott, a

2-ik § utolsó előtti sorában a „10 Celsius foknyi“ elé té tetett „a fagypontra“ fölött.

A 3-ik és következő §§-nál indítványba hozott a méter, liter és gramm stb. nevek magyarra áttétele és a törvényben magyar nyelven használása, ezen indítvány elvetésével az eredeti mérték-nevezetek elfogadtattak, ellenben elfogadtatott azon indítvány is, hogy a mértékek osztályai illetőleg részletei egy utasításban megmagyaráztassanak.

A 6-ik osztály határozati javaslatot indítványoz arra nézve, — hogy a törvény alkalmazhatása tekintetéből a miniszterium intézkedjék, hogy a néptanítók a méterrendszerbe oktattassanak be még ez évben, jövő évben pedig már a népiskolákban is oktattassanak; az indítvány elfogadtatik.

Az 5-dik §. következő első bekezdéssel toldatott meg. A köbmértékek általában a hosszsmértékek köbei.

A 6. 7. és 8. §-ok elfogadtattak.

A 9-dik §-ra nézve egyhangulag elfogadtatott, — hogy a mértékek viszonyzamai utánszámittassanak, és a számok betikkel is kiirassanak, melynek eszközölésére a miniszter fölhivatott.

A többi §-ok csekély irálvmódosításokkal elfogadtattak.

Tárgyaltattak továbbá a fönt említett szerződés-
sek, — melyek a beadott szerkezet szerint elfogadtattak.

— **A Deákpárt** vasárnap d. u. 6 órákor tartott értekezletének első tárgya a közalapok és alapítványok ügyében kiküldött bizottságba és a jogügyi bizottságba választandó egy-egy tag kijelölése. Az elnök a balközép által kijelölt két egyén nevét fölolvastván, az értekezlet ezt helyesléssel fogadta, s így az elsőbe Ghyecy Kálmánra, az utóbbiba Eder Ferenczre fog a párt szavazni. Ezután a kereskedelmi miniszter indokolván a keleti marhavész elleni intézkedésekről szóló törvényjavaslatot, ez, Erkővy fölszólalására, ki a törvényjavaslatba foglalt intézkedések szükségét és gyakorlati útját kiemelte, elfogadtatott; nem különben elfogadtattak a tengeri hajók lajstromozásáról, és az országos statisztikai hivatal föllállításáról szóló törvényjavaslatok, mely utóbbihoz Zsedényi szözlalt föl, valamint elfogadtatott Schmausz Endre fölszólalása után a bírói vizsgákról szóló törvényjavaslat is.

— A „Baloldali“ vasárnapi száma közli Kossuth Lajosnak egy Madarász Józsefhez intézett és a pártalakulásra vonatkozó levélrészét, melyet legközelebbi számunkban közlünk, ezt ma a tárgy halmaz végett nem tehetvén.

— **A kilenczes albizottság** tanácskozásai — mint a „P. N.“ értesül — ehó vége előttalag fejeztettek be. Ennek oka a tanácskozás alá vont tárgyaknak és kérdéseknek roppant bősége mellett különösen abban rejlik, hogy azon elvek körül, melyek a belkormányzatnál életbeléptetendők volnának, a nézetek eltérése nagy vitákra ad okot. Ugy halljuk, hogy az eltérő nézetek két végső pontját Sennyey és Tisza Kálmán képezik s a bizottság többi tagjai e kettő között foglalnak álláspontot.

— „Rendeleti Közlöny“ ezim alatt megjelent a honvédelmi miniszterium új hivatalos lapjának első száma.

— **A második osztály** február hó 24-dik napján délelőtti 10 órákor ülést tart.

— **Az új angol miniszterium** megalakult. A táviró meghozta a kinevezett miniszterek nevének listáját, s ez kevésbé tér el attól, melyet egyik angol lap után közöltünk. Az új kormány csekély változással ugyanaz, mely 1868-ban Derby visszalépése után, Disraeli elnöksége alatt létrejött, s Gladstone által csakhamar megbuktatott. Most is Disraeli a kormány elnöke, s Derby lord, az 1868-ban visszalépett elnökminiszter fia külügy-miniszter, (1868-ban Stanley volt.) Cairns lord ismét lordkanczellár s Molmesbury pécsetőr lett. Ward Hunt szintén visszakértült a kabinetbe, csakhogy más szerepkör jutott osztályrészeül, mint 1868-ban; akkor pénzügy — most tengerészetiügyi miniszter lett. Pénzügyminiszterre Northcote neveztetett ki; ez 1868-ban India államtitkára volt, s ezen utóbbi helyre most Salisbury szemeltetett ki, aki atyja halála óta a toryk egyik legkitünőbb vezére. Manners lord az új kormányba degradációval lépett be; előbb a közmunka-minisztere volt, most megelégedett a főposta-mesteri állomással. Richmond herczeg, ki 1868-ban kereskedelmiügy élén állott, most a titokstanács elnöke lett. Crosz belügyminiszter egészen új ember; ő Hardy helyére lép, kinek neve rossz hangzásu Angliában mivel leginkább sürgette a politikai halálás ítéletek végrehajtását a féniek ellen. Gyarmatügyi miniszter Carnaront lett. A Derby-miniszterium alatt szintén ezen állást foglalta el.

Gyarmatügyi miniszter

A magyar bírak hivatalos állása.

A kormányi intézkedések tárgyát képező viszonyok kellő áttekintése és megfontolásának hiányából eredett tájkozatlanság, az azok körül követendő elvek határozatlansága, s annak folytán az intézkedésekben elmaradhatlanul föltűnedezni szokott következetlenség a legcleltansabb illusztrációját találta azon szabályrendeletben, melyet az igazságügyminiszter a bírak és bírósági tisztviselők rangfokozatának szabályozása tárgyában a hivatalos lap f. é. 26-ik számában közzéteve, s azonnal hatályba léptetnek nyilvánított.

Hogy ezen szabályrendeletnek az első folyamodású törvényszékeknek valamint járásbíróságoknál alkalmazott bírak és albirákra, kir. ügyészekre és alügyészekre vonatkozó része — a hivatalos állásukkal járó jogaikban s igényeikben mélyen sértett érdekletteknek mily nagy elkéserevésit idézte elő, arra következtethetünk azon körülményből, hogy a Budapesten székelő első folyamodású bíróság és kir. ügyészségek tagjai még a szabályrendelet hivatalos közzétételének napján elhatározták annak hatályon kívül helyezésének kieszközölése érdekében — egy emlékirat elkészítését. — Részünkről azonban ezen szabályrendelet föntebbi intézkedésének népszerűtlenségére, s a közvéleményben iránta nyilvánult visszatetszésre nézve rendkívül jellemzőnek találjuk ama fogadtatást, melyben az, az összes magyar napisajtó részéről találkozott. — Általános volt a rosálás és kárhözvétel, anélkül hogy egyetlen árva hang emelkedett volna az intézkedés védelmére! Nem is látta szükségét egyetlen lap sem, hogy a kézzel fogható képtelenség halálos nyelvalyájában sílódó rendeltől orvosi diagnózist készítsen, s bizonyításába bocsátkozzék oly fogyatkozásoknak, melyeknek föl nem ismerése mind az öt emberi érzék hiányzását föltételez.

Szóval, a szabályrendelet megjelenése kevés szavu indignáció kifejezése mellett csupán megenlítettett, de ahhoz kommentár készítés fölöslegesnek találtatott.

A fővárosban székelő első folyamodású bíróságok és kir. ügyészségek tagjai, hírszerint, vasárnap nyújtották át köldötttségükkel az igazságügyminiszternek az ezen tárgyban kelt emlékiratot, melyben törvény által biztosított jogaik és jogelőnyeikre való hivatkozással az ügynek törvényhozási uton leendő szabályozását, s a rendelet reájuk vonatkozó pontjainak hatályon kívül helyezését kérelmezik.

Fölhasználnjuk ezen alkalmat arra, hogy az ügy iránt táplált nézeteinknek lehetőleg röviden kifejezést adjunk, nem azért, mintha a rendelet életrevalótlanságának bizonyítását, s általa összes igazságszolgáltatásunkra gyakorlandó káros befolyásnak tüzetes elemzését szükségesnek tartanók, hanem egyszerűen azért, hogy élő példában tüntessük föl azon végzettségi elvtelenséget, mely legtöbb, de különösen az előttünk fekvő miniszteri rendeletben oly lapidáris módon nyilatkozik.

Ismertes dolog, hogy a szabályrendeletnek említett részében az első folyamodású törvényszékek bírái s a kir. ügyészek, többek közt a felsőbb bírósági segédtanács-jegyzőkkel és fogalmazókkal: az albirák és alügyészek pedig a felsőbb bíróságok segédfogalmazóival, e. f. törvényszékek jegyzőivel, telekkönyvvezetőivel stb. egy rangfokozatba, és pedig az első a VIII-dik, az utóbbiak pedig a IX-dik rangfokozatba helyeztetnek.

Amennyiben az ideiglenes intézkedések is föltehetőleg a kormány körében meglévő nézeteknek és elveknek kétségtelen kinyomatát kell, hogy képezzék, s amennyiben alaposan föltehető, hogy a kormány annak idejében a törvényhozás elé viendi előterjesztéseit, ugyan ily nézetek és elvek befolyása alatt készitendi, részünkről sehogyan vagyunk hajlandók a szabályrendelet homlokára függesztett „ideiglenes” szócseka kedvéért elhallgatni azon meggyőződésünket, hogy azt meglévő törvényeinkben kifejezett intenciókkal ellentétben állónak, s hazai igazságszolgáltatásunkra nézve föltöbb károsnak és veszélyesnek tartjuk.

A midőn a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvény a bírói és ügyészi állomásokra nézve a legszigorúbban körülírt kvalifikációkat kötötte ki, s emellett azoknak betöltőtől majdnem diogenesi önmegtadadást követelven minden kitelhető módon igyekezett azoknak függetlenségét s önállóságát biztosítani, kétségtelenül más elvek vezérelték a törvényhozót, mint amely az igazságügyminiszter urat arra készítte, hogy a különben is semmi különös kvalifikációt nem igényelő állomásokra önmaga által kinevezett többnyire fiatal, és a bírói tisztekre még csak előkészült hivatalnokokat a bírakkal egy kategóriába helyezze.

A „KÖZÉPPÁRT” TÁRCZÁJA.

Az én találkozásom a csárral.

(Igaz történet.)

IV.

Nyakamból leakasztám a tokban levő látesövet, miután meggyőződtem arról, hogy az csakugyan nem revolver, parancsolá, raknám ki zsebjeim tartalmát. Minden vonakodás nélkül teljesítém s tárczám, zsebkendőm, tollkésem, kulcsaim mind eléje az asztalra raktam, melyekre nem sokat hederitettek, hanem midőn egy pár zsemben maradt krakkói, varsói fogadó-számlát tettem ki, — azt mohón nézték, — vajjon nem vezet-e valamely titok nyitjára, — és a datumot, a fogadó nevét híven följegyezték.

Midőn már mindent kiraktam, parancsolák vetközmem le. Ezt is megcelekedtem, s néhány perc múlva adamita öltözethen parádoztam a hivatalos szobában. — Csizmáim afféle oroszországi téli utra lévén készitve, biz annak Vadász pesti cipészem a szokottnál vasta-

A hivatali rangot szerintünk a hivatalos hatáskör, a hivatalviselőre nehezűd felelősség, s az illető hivatalos állásnak az állami gépezetben elfoglalt politikai fontossága állapíthatja meg legésszerűbben. Ezen tekintet határozza meg azon igényeket, melyek egyfelől az állam által a hivatal viselőjén egyen minősítvénye, másfelől a hivatal viselő által hivatalos állásának rangja, s azzal járó javadalmazása tekintetében formálnak.

A miniszteri rendeletben egymás mellé helyezett hivatalos állások közt azok hatásköre, s az azokkal járó felelősség s azok által a törvénykezés gépezetében elfoglalt fontosság tekintetében a különbségnek fölismerése nagyon csekély államférfiúi bölcsességet igényel, mert például egy ülési jegyzőkönyvek vezetésével, és perek kivonatolásával megbízott királyi táblai segédfogalmazónak, és egy nem ritkán az összes ügyészi teendőknél vezetésével megbízott — így tehát hivatalfőnöki minőségben működő alügyésznek hatásköre és felelőssége között oly beláthatlan különbség létezik, melynek föl nem ismerése, vagy elvitatni akarása józan észszel alig tehető föl. — Ezen különbségre vetett egyetlen pillantás eléggé meggyőzhet bárkit arról, hogy a rendelet készítője a föntebb előírt primitív tanokon magát tulteni jónak látta, s műve megalkotása közben magát — a mi közönséges emberi szemekkel föl nem fűdözhető — magasabb princípumok által vezérelteté.

Ezen magasabb szempontot pedig hiába igyekszünk a kinevezési jogot gyakorló személy közjogi állásából elvonni, mely szerint a fejedelem által kinevezett tisztviselők a miniszter által kinevezettek rangban megelőznék; hiába véljük azt a fizetések nagysága szerint föllállított fokozatban föltalálni, mely szerint a nagyobb javadalmazással bíró tisztviselőt természetesen föltöbb nagy napdíjjal is illetnék; szóval rejtély marad az előttünk mindvégig, melynek nyitját hasztalan kutatva, — szomorúan kell laicus rövidlátóságunk öntudatára ébrednünk.

Az intézkedésnek iránya azonban sokkal kirívóbb, hogy sem az általa akaratlanul is elérendő — ezélt első pillanatra föl nem ismerhetők, s ez: egy önkényesen megalkotott burocratai scála folytán hivatalnoki aristokratia teremtése, melyben a többieknek indokolatlan elvonása mellett helyt foglalának mindazon tisztviselők, kik az igazgatás központjának közvetlen közelségében működven, az onnét kisugárzó dícsfénynek nagyobb mérvben válnak osztályrészeséivé, mint attól távol a provincián székelő, s inkább hivatalos teendői, mint a rang és czimvagy köznapias hiúsága által elfoglalt szerény törvényészi bíró.

Ezen intenciót látjuk kivilágítani a szabályrendelet minden rendelkezéséből s úgy látszik, hogy minden más józan principium szándékos mellőzése mellett az intézkedésnek ilyenmü ezélja tekintet az eszközt szentesítő elv gyanánt.

Hogy egyezik meg ezen fölfogás a mostani igazságügyminiszter s elődeinek többször hangsúlyozott s általában helyeselt nézeteivel; hol található föl a logikai következetesség kapcsa ezen rendelet iránylata, s az igazságügyminiszternek a bírói kar tekintélye s erkölcsi reputációja érdekében történt férfias sikraszállása közt? — Feleljenek ezen kérdésre azok, kik a hasonló rendkívüliségek okainak kutatására s megmagyarázására idejüket feecserélni nem restelik.

Ismervén a nép legnagyobb részében a minden csekélységre fönnakadás és a kiesiségekre nem ritkán helytelen s ésszerűtlen modorban — nagy következtetések építésének hajlamát, könnyen elgondolhatjuk, hogy ezen intézkedés akaratlanul is mennyit érthat s fog ártani a bírói testület tekintélyének. — S miután minden létező intézmény, közszertü s üdvös voltának egyetlen biztosítékát az őt mozgató erők és egyének erkölcsi értékekben leli, mely nélkül pusztá és rideg formánál semmivel se több: hamar azon következtetésre jutunk, hogy a bírói kar tekintélyének kisébbítése az igazságszolgáltatás helyesen fölfogott érdekének csorbíthatásával azonos.

Nem mondottunk semmi újat a fentebbiekben, mert ezen nézeteknek kifejezését föltalálhatjuk az igazságügyminiszter urnak ily tárgyban tartott bármely nyilatkozatában, föltalálhatjuk annak mind a mai napig folytatott magatartásában.

Nagyon kívánatos, hogy a törvényhozás mielőbb kiterjeszse figyelmét eme nagyon kényes természetű, — s egyedül az ő hatáskörébe illetékes tárgynak elintézésére, s meg vagyunk győződve, hogy a kérvények helyes irányban történendő megoldása által a gondozására különben is nagy mértékben szoruló igazságszolgáltatás ügyének nem csekély szolgálatot teend.

gabb talpot adott; meglátván ezt a rendőrfőnök, — kezébe veszi és kérdezi: miért oly annyira vastag ez a talp?

— Az bizony csak azért olyan, mert nagy strapátóra készült.

„Meri becsületszavára fogadni, hogy abban nincs semmi elrejtve?”

— Én nem rejttem semmit, úgy hiszem a cipésznek sem volt semmi oka oda bármit is tenni. Egyéb iránt, ha önnek gyanus, tessék fölbotani és róla meggyőződni.

„No köszönje ön a csár ő fölsége jó hangulatának, kinek kegyelméből most szabadon bocsátattik. Ezen tiszt urak meg fogják mutatni a palotát is.

Erre gyorsan föltöltözöktem, s noha szívesen elengedtem volna most palotát, parkot, mindent, de nehogy gyanunak kitegyem magam, végig néztem a szép szobákat, sőt még a park egy részét is és csak azután utaztam vissza Szt-Pétervárra, hol először is Zichy Miskához, a csár genialis festőjéhez futottam, elbeszélni neki avatüre-ümet; onnét Löffler tábormok, a csár adlatusához, ki jó izüt nevetett viselt dolgaimon, de egyuttal hozzá-

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 23-án.

A mai ülés napirendjére csak az országos alapok megvizsgálására kiküldött és a jogügyi bizottságok egy-egy tagjának megválasztása volt kitűzve, számos kérvénybenyújtás, bizottsági jelentések s végül a belügyminiszter válasza Gull képviselőnek a mult ülésben hozzáintézt interpellációjára, a mi Gull urnak alkalmat adott hosszasan védelmezni a szász egyetem „jogait” — majdnem délig együttartották a ház tagjait, úgy hogy az osztályok működésére alig maradt idő.

A benyújtott kérvények nagy része a törvényhatóságok kikerekítését célzó törvényjavaslatra vonatkozik. Tisza Kálmán nyújtotta be a tiszántúli reformált egyházkerületnek a középtanodai törvényjavaslatra vonatkozó kérvényét. Solymossy Bálint képviselő ur — úgy látszik — a képviselőház fölolvására iránt általa multkor beadott kérvény tárgyalásánál elért fényes siker által fölbátorítva, ismét őt ugyanazon forrásból, t. i. az aranyosmegyei választókerület 48-ás körétől származó kérvényt nyújt be.

Ezután gr. Szapáry Gyula belügyminiszter válaszal Gull Józsefnek, a szász nemzeti egyetemhez intézett rendeletre vonatkozó interpellációjára. A ház helyeslése által több ízben fölbeszakított beszédében kijelenti, hogy rendeletével nem ezélt a kérvényezési jog megszorítását, de igenis egy illetéktelenül hozott határozat megemmitését. A szász nemzeti egyetem intézett közjogi hatáskörrel nem bír, közjogi kérdések felett nem határozhat. De követeléseket, óváásokat, a törvényhozás jogainak tagadását mik a szász egyetem felterjesztésében foglaltanak még illetékes hatóságnak sem engedne meg. Bizonyos kérdések iránt minél előbb tisztába kell jönni, az alkotmány keretén belül minden jogos kívánság kielégítendő, de szeszélyeket nem nézhetünk el, külön kormányzatot, külön hivatalos nyelvet egy vidéknek sem adhatunk, kijelenti, hogy rendeletét nem vonja vissza, s kéri választ tudomásul vétetni.

Gull József miután kívánatára a miniszteri rendelet fölolvastatott, hosszasan bizonyítgatja, hogy a szász nemzeti egyetem az 1791-ik évi 13-ik erdélyi törvényezik által fenntartott diploma Leopoldiném alapján nem csak kérvényezési — de határozathozatali alakban is birt közjogi hatáskörrel. Neheztellessel veti szemére a miniszternek az „igéreteket, melyek a szászoknak több ízben okmányilag is tétettek.” A királyföld egységét, mely századokon át nem volt kárára a magyar államiségnek jövőre is fenn akarja tartani.

Nincs meglegedve a miniszter válaszával s kéri az ügyöt napirendre tűzteni.

Elnök feltéven a kérdést, a ház nagy többség, egy vagy két szász képviselő hozzájárulásával, tudomásul veszi a miniszteri választ.

Szögyényi László előterjeszti a kérvényi bizottság jelentését. A szombati ülés napirendjére tűzetik.

Daniel Ernő beadja az osztályok előadóiból alakult központi bizottság jelentéseit az osztályok által tárgyalat három nemzetközi szerződésről. Ezek a csütörtöki ülés napirendjére tűzetenek.

Matuska Péter benyújtja a jogügyi bizottság jelentését az ügyvédi rendtartást tárgvazó törvényjavaslattal iránt. Ki fog nyomtatni s az osztályokhoz utasítatni.

Végül a napirenden levő válaszásokra nézve adat-tak be a szavazatok.

Mint utólag értesülünk a közalapok megvizsgálására kiküldött bizottságba Glücsy Kálmán, — a jogügyi bizottságba pedig ismét Horánszky Nándor lön megválasztva. Nem tudjuk mennyire elégténi ki ez eredmény azon urakat, kik egy előleges értekezletben egy nyilatkoztak, hogy nem kell „modern jogászt” választani.

A legközelebbi ülés csütörtökön, február 26-án leend.

Az együttes albizottságok jelentése a pénzügyi és vasuti bizottságokhoz a keleti vasut ügyében 1874. február.

1873. év február 12-én 1068 szám alatt a képviselőház oda utasította a vasuti és pénzügyi bizottságokat, hogy mihelyt a kormány a keleti vasutra vonatkozó előterjesztését benyújtja, vegyék vizsgálat alá a keleti vasut ügyét, szolgáltatassanak ki magoknak minden erre vonatkozó okmányt, hallgassanak ki, a mennyiben szükségesnek mutatkozand szakférfiakat és tanukat, terjesszék ki figyelmeiket ama társulat eredetére, első megalakulására, a vál-

tette, hogy könnyen komoly fordulatot is vehetett volna az ügy, mert mióta ezen év elején Párisban egy lengyel reá lőtt a csárra, azóta igen fél, s van az udvarnál egy clique, mely ezen merényletet saját ezéllai kivitelére használja föl a csárnál s fölelmét kizsákmányolja. Ne tartsak azonban semmitől, legközelebbi alkalommal, akár mindjárt a holnap gatschinai vadászaton szóba hozza és ő fölségét kilétem fölül kellőkép fölvilágosítja.

E percztől óta megszünt azon jó kedvem, melylyel Sz.-Pétervárott bírtam, s még sem tartottam tanácsosnak rögtön otthagyni az országot, mert messze van a határszél, s onnét még visszahozhattak volna, hanem vagy 14 nap múlva léptem át Poroszországba Eydtkutmen-nel.

* * *

Hányszor eszembe jutott azóta Sziklay barátom jó tanácsa, ki revolvért nem hagyott magammal vinni. Ha viszek, minden bizonynyal Tsarskoe-Seloban is nálam van, s ha a visitatióal megtalálják, már azóta kénytelen kelletlen Sibiériában régen a nyestre vadászni, vagy kénese bányákban oltották volna ki életemet!

Simonffy Kálmán

lalkozók és az igazgatótanács úgy szintén a kormánybiztosok által követett eljárásra, s tegyenek minderről még a jelen ülés alatt részletes és okadott jelentést a háznak, hogy ennek folytán a törvényhozás a netalán szükséges intézkedéseket megtehesse.

A kormány főjelentését múlt év június havában adta be, a pótjelentést azonban csak múlt év december elején.

Az együttes bizottságok látva, hogy főadatuk igen sok oldalú, s az egész ügy hosszas és részletes tanulmányt igényel, ezen cél könnyebb megoldása, s a tanácskozási módot és sorrend megállapítása, vagyis az egész kérdés előkészítése végett kebelökből múlt év november 26-án egy albizottságot neveztek ki.

Ezen albizottság a múlt év december 20-ig, midőn a karácsonyi és újévi ünnepek miatt a képviselőház felfüggesztette üléseit, ez együttes bizottságokkal együtt csupán a sürgős kölcsöntüggyel foglalkozott, s a keleti vasút érdemleges tárgyalását csak akkor kezdhette meg, midőn a képviselőház tagjai 1874. január 12-én visszajöttek.

Az albizottság azóta szakadatlanul folytatta munkálkodását s a midőn 23 ülésének jegyzőkönyveit mellékelteivel együtt ez uttal bemutatja az együttes bizottságoknak; a kettős cél t. i. a képviselőház és az együttes bizottságoktól nyert utasítását szem előtt tartva, működésének eredményét a következőkben van szerencséje bejelenteni.

A nemzet hő vágya Magyarországot Erdélyvel vasút által is egyesíteni, visszavezethető azon időre, midőn az ország saját sorsa fölött még nem rendelkezett, s alig lett 1867. elején a felelős parlamenti kormány kinevezve, már ugyanazon év július havában egy országos határozat, a nagyváradi brassói vonal iránt intézkedett. A kormány a törvényrendelet szerint a vasúti kölcsönből megkezdte a nagyváradi-kolozsvári vonal építését, de később az engedélyokmány alapján és az 1868. 45. t. cz. rendelete szerint erre az engedélyt Waring-testvérek nevű londoni cég kapta meg.

Az 1869. országgyűlés december 10-én ért véget. Novemberben lett beterveztve a képviselőházhoz a törvényjavaslat és az engedélyokmány-tervezet. — Alig volt néhány napi időköz, s a törvényhozás egyetemes kívánsága volt Erdélynek s az egész országnak régi vágyát meg azon országgyűlésen teljesíteni.

Hogy ily körülmények között a kérvény, engedélyokmány és a bemutatott tervek szabatosak nem lehettek, kétséget nem szenved; hogy az akkor nagyon is ifjú, több irányban elfoglalt kormány mindezekre, s az egész keleti vasút megindítására a kellő figyelmet nem fordíthatta szintén érthető.

Hogy ezen körülményeket a csupán hasznát kereső vállalkozó és a pénz szerző bank ritka éles látással a maga részére kitudta zsákmányolni, ezt fájdalom! ma már tisztán lehet látni.

Ily körülmények között születtek 1868. december 16. és 17-én a társaság jövőndő veszélyeit magukban rejtő párisi szerződések, és 1869. januárban küldettek szét Európa minden részeibe az anglo-osztrák bank által még az alapszabályok létezése előtt a részvényt gyűjtő aláírási fölhívások.

Ezen párisi szerződések kényszerhelyzete alatt alakult az előleges igazgatótanács, később 1869. márczius 8-án maga az alakuló ülés (nem gyűlés,) mint azt maga az igazgatótanács nevezi.

A praesumptív igazgatótanács tagjai által már ez előtt szó és ellenmondás nélkül fogadtattak el a párisi szerződések. Ami az alakuló ülésen történt ezen szerződésekkel, az már inkább csak formalitás volt.

Azonban az építés megindult változó siker és eredménnyel.

A kormányt mindezekről az igazgatótanács értesíté, alakulását bejelenté, a párisi szerződést s bordereau regulatort 1869. márcziusban a kormánynak betervezté.

A részvényekre az első befizetés 80 firtal eüztben 1869. január végén megtörtént.

A tökéletlenül kiállított tervek a kormány részéről kifogásoltatnak, miknek kijavítása és megvizsgálása sok időbe került, mi a munkát késleltette.

Miután a párisi szerződések az egész alaptőkét a vállalkozók rendelkezésére bocsátják, s a bordereau regulateur a három első könnyű vasúti szakasza aránylag sokkal nagyobb summát vett föl, s miután a párisi szerződés szerint a fölvizsgálat a munkakimutásokra nézve csak igen gyarló lehetett s miután végre a főmérnök szintén párisi szerződés rendelkezése szerint, inkább a vállalkozó érdekét képviselte: ezen körülményekre a vállalkozó fölkészülvén, az akkor még bőven rendelkezésére álló összegekből bőven merített is.

Azonban a főmérnök két urnak nem szolgálhatván, és a pénz is fogyó félben lévén, 1870-ik végén a vizsály Waring és az igazgatótanács között kitért.

November havában a vállalkozók által beterveztett 2 és fél milliónyi munkakimutásból az igazgatótanács mástól milliót utalványozni nem akart.

Még egy igen rövid időre helyre állt a béke, a vállalkozók a pályát minden körülmények között ígértek kiépíteni, a másfél milliót megkapják, sőt ezen fölül a november és decemberi munkakimutást is. De a munka mégis lánghány foly s 1871-dik évi február 8-án beadják a vállalkozók a 40 sérelmi pontból álló emlékiratot, azon kijelentéssel, hogy a míg az emlékiratban kifejtett igényeik nem teljesítettek, a munkát nem folytathatják.

Az igazgatótanács a kormány közbenjárását kéri; ez megadatik, de sikere nincs.

Az igazgatótanács február 27-kén a fővállalkozókat szerződészekönek nyilvánítja, s a munkát — állításuk szerint a fővállalkozók terhére ugyan — de a társaság saját közegei által folytatni határozza.

A kormány ennek kivételére segédkezet nyújt, — sőt módot keres a pálya befejezéséhez szükséges tőke-többlet megszerzésére.

Az anglo-osztrák bank azonban, hivatkozva a párisi szerződésre az igazgatótanács által az építés folytatására szükséges utalványozott összeget eleinte kifizetni vonako-

dik, annál is inkább, mert időközben Waring az anglo-osztrák banknál közjegyzői óvást beadott a teendő fizetés ellen, később a bank a fizetés föltételül a kormány jóállását kívánta.

A kormány egyenes jóállást akkor ugyan még nem vállalt, de megígéri a társulat intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Ilyen körülmények között a társulat előnyösebbnek vélte a kiegyezést Waring testvérekkel s az egység 1871. márczius 27-én s a pót nagy végegyesség pedig június 12-én csakugyan létesült.

Ekkor Waring maga részére előnyös egységet kötve, a társaságtól végkép megvált.

Midőn ezek történtek, az alaptökből még 14.719,477 firt megvolt a társulat rendelkezésére, miután Waringék részére 38.196,288 firt utalványoztatott.

Világos volt, hogy ezen összeg az egész hálózat kiépítésére nagyon csekély, mert voltak ugyan már tetemes munkálatok téve a többi szakaszokon is, de a forgalomnak átadva azon időben csakis a nagyváradi-kolozsvári vonal volt.

Az igazgatótanács 1871. évi június 4-diki előterjesztésében az összes vonalokra a szükségletet 8 millióra tette.

Ezen félév és az 1872. év első negyede a kormány-nali értekezések között telt el, semmi pozitív eredménnyel, kivéven azt, hogy októberben a szükséglet már 13 millióra tétetett.

Ilyen körülmények között az igazgatótanács april 2-ára kívánt összehívni egy rendkívüli közgyűlést, e nemből az első a keleti vasút eddigi történetében.

A kormány ezen közgyűlés elhalasztását javasolta, míg egy további vonalrész forgalomba nem tétetik, melytől a készöbön álló pénzügyi műveletre jó hatást reméltek.

Az igazgatótanács engedett s a gyűlést elhalasztja május 23-ára, de akkor kellő számu részvények nem tétetvén le, a közgyűlés az alapszabályok értelmében újból kikiáltja június 3-ára.

E közgyűlésen a multra egy vizsgáló, a jövőre pedig, vagyis egy kölesön fölvételének eszközésére egy másik ötödik bizottság küldetik ki, és a szükséglet ekkor már 15.200,000 firta állapítatik meg. Ezen hiányok fűdözését esetleg a részvények jüvedelmét terhelő pénzügyi művelet által határozza a közgyűlés eszközöztetni.

A működő bizottság egy bank-consortiummal a kölesönt 15.200,000 firt erejéig meg is kötötte 1872. jun. 29-én 20 millió másodsorozatu kötvény elzalogosítása, illetőleg 77° eladása által.

Időközben a társulat egy tervet adott be a kormánynak, mely a mult 1813. év tavaszán a kormány által jobbnak hiányában elfogadtatott némi változtatással, s mely a részvények megvételéből és egy állam-sorsjegytervezethez áll, s mely a miniszteri főjelentés végén található.

Ugy látszik, ezen terv sikeresítése czéljából határozta el az igazgatótanács, élve az optójoggal, a febr. 28-ától márcz. 28-áig meghosszabbított határidőkeretében a 20 millió elzalogosított 2-odsorozatu kötvények kiváltását vagyis visszavásárlását, s e czélből 1872. június 18-ára közgyűlést hívott össze. Ce már június 16-án jelenti az igazgatótanács, hogy a július 1-én esedékes részvény-szelvényeket nem bírja fizetni, s a kormány támogatását kéri. — A kormány az előlegek megadását megtagadta. A június 18-ára összehívott közgyűlés a részvények csekély száma miatt június 28-ára tétetik át.

Ezen közgyűlésen megválasztatik az új igazgatótanács, s telj hatalommal ruháztatik fel, hogy a kormánnyal folytassa az alkudozást; — a július 1-én esedékes részvény kamatainak fizetése pedig függöben hagyatik.

Időközben jelentést tesz az igazgatótanács, hogy a kölesönpénz elfogyván adassék előleg az államkincstárból; a kormánnyal megadja 1.200.000 firt erejéig de ellenörzés mellett.

1873. január havától ily módon épül a vasút egyedül ezen előlegekből, melyek később 2.325.750 firta szaporodnak.

A kormány ezalatt közbenjár a társulat kölesönek rendezésében, s hogy ez biztosabban történhessék, a társulat új 10 millió 2-od sorozatu kötvényeket adott át a bankconsortiumnak, s a bankconsortium a most már összesen 30 milliónyi kötvényből 20 milliót a nemzeti osztrák banknak 9.380.000 firtért elzalogosít.

Mi sorsa volt ezen kölesönek, azt hisszük, még röviden sem szükséges megemlíteni. Tudja azt mindenki. A július 1-től tartott háromnapi vita és a törvény ezt bőven illusztrálja.

Ennyi a keleti vasutnak története.

Ha már most ennek fonálnak tekintetbe vesszük ezen vasut keletkezését és látjuk a beterveztést és országgyűlés befejezése között mily kevés idővel rendelkezett maga a törvényhozás ezen kelet vasutára vonatkozó törvénynek megalkotásánál, s ennek ellenében az országnak régi óhaját mégis teljesíteni kívánta, és ha látjuk, miszerint azon időben mennyi egyéb rendezni és igazgatni valója volt a törvényhozásnak, és ha látjuk, hogy a vasut építése általában sokkal újabb, sem hogy egy megállapított rendszert lehetne elfogadni, — azon kérdés merül föl, nem kell-e ily szempontokból is bírálni meg ezen ügyet? Az albizottság határozott véleménye az, hogy ily körülmények tekintetbe vétele mentességül szolgál, de semmi esetre nem mentesség azok előtt, kiket a törvényhozás a vizsgálattal bizott meg; sőt mentül nagyobb veszedelmét lát az ily ügyek ismétlésében az albizottság az egész államra, annál élenebben érzi a kötelességet a tények világos telderítésére.

Ilyen szempontból indult ki az albizottság működésében, és általában azon meggyöződésre jutott, hogy ezen keleti vasut ügyénél is az történt, a mi nagy és világos bajokká fejlődő ügynél szokott, hogy nem egy embernek egy hibája, hanem több embernek több ízben elkövetett hibái és a külső körülményeknek összejárásása növelik a bajt nagygyá és teszik az ügyet válságossá.

Szükségesnek látta pedig az albizottság a keleti

vasutnak röviden elmondani történetét azért, hogy ennek fonálnak könnyebben csoportosíthassa az egyes momentumokat, melyeket kiemelni és megvilágosítani, a tanácskozás könnyítése és előkészítésének érdekében szükséges.

Ezen főmomentumok a következők:

1. A kormány szerintünk nem járt el kellő ovatossággal az építésre tett ajánlatok elfogadásával, mert amíg több belöldi vállalkozónak részletesen kiszámított ajánlata a nagyváradi-kolozsvári vonalra nézve elvetette, az alatt a külföldi Waring-testvérek a főjelentés 17. lapján található, nagyon is rövid és indokolatlan ajánlata nemcsak habozás nélkül elfogadtatik, de később az egész pályára ennek alapján engedély adatott. Állítja ugyan a kormány a főjelentés mellékleteinek 3. / 12. lapon ajánlattételről fölvett jegyzőkönyv (c) pontja alatt, hogy „Waring-testvérek ismert jónévű és a legnagyobb garantiát biztosító üzleti cég”, de ez sem az előterjesztett okmányok között semmivel igazolva nincs, sem a kormány által írásban beadott feleletben fölvilágosítva nem lett. Pedig ezen cég igen sok bajnak lett kútfeje s itt csupán azon körülményt emlíjük, hogy 1871-ben, midőn a pénz fogyófélben volt s a villongás kitért, az igazgatótanács és vállalkozó között, hogy az építés teljes meg ne akadjon, s hogy az igazgatótanács a párisi szerződések káros határozataitól szabaduljon, az igazgatótanács a vállalkozóval nagy áldozattal inkább kiegyezett, s neki általános fölmentést adott, semhogy a külföldön egy kétes kimeneteli és lassu pör esélyeinek tegye ki magát.

2. A társulat keletkezése a régiebb világos hazai törvény u. m. az 1840. 18. t. cz. az engedélyokmány, alapszabályok ellentétes határozatai következtében igen kétes és szabálytalan volt.

Míg egyrészt az 1840. 18. t. cz. 58. §. rendel, hogy: mihelyt a részvények azon része, mely a közönségnek leszen átengedendő, nyilvános aláírás útján elkel, a részvényesek közgyűlésre összehívhatnak. Ezen közgyűlésben a társaság alakítja magát (konstituirt sich) az előleges alapszabályok fölvilágosítására, a végképeni alapszabályok elhatározatának, s a választmány különösen fölhatalmaztatik, hogy az alapszerződést és aláírás címet bejegyeztesse. Sőt az 59. §. azt mondja: „a társaságnak ilyképeni alakítása előtt az alapítók a részvényekre bármely előleges befizetést semmi szin alatt nem kívánhatnak.”

Míg egyrészt a törvény így szól: s maga az engedélyokmány 21. §. harmadik kikézdése rendel, hogy a társaság (és így a közgyűlés) alapszabályait tervezi s szükség esetén a kormánnyal együtt kiegyezteti; mialatt maga az alapszabály 33. §. 2. kikézdése az alapszabályok értelmében megalkult közgyűlést tesz említést, és az 57. §. az alapszabályok bejegyzését parancsolja: azalatt a mindjárt utána következő 34. §. azt mondja, hogy a rendes közgyűlés azon évben tartatik meg, mely az építések befejezésének és az engedélyezett vonalak megnyitásának évét követi.

Igaz ugyan, hogy semmi alapszabály a törvény rendelkezését meg nem másíthatja s e szerint bármely társaság alapszabályainak ilyenemü rendelkezése magában véve semmi, de ilyen ellentéteségek legalább is ürigyet szolgálhatnak a rendes alakulás kijátszására.

Állítatik ugyan, hogy majd minden vasut társulatnak keletkezése ily nemü. Ha ez így van, annál inkább kötelessége az albizottságnak a figyelmet erre fordítani, hogy ha a multra nem is, de jövőndőre a baj elhárítás-sék, s e részben a törvény és engedélyokmány és alapszabályok között teljes öszhang létesítessek: az alapszabályok és okmányok szerkezetében több figyelem s nagyobb ellenörzés gyakoroltassék.

A jelen esetben különösen megvan az albizottság gyözdöve, hogyha annak idejében összehívatik a társulat az alakuló gyűlésre — pedig ez lehetett volna, miután a részvények aláírása még 1869. januárban történt, s a befizetés is — lehetetlen, hogy a társulat a párisi szerződések elfogadja, vagy ha elfogadja, az igazgatótanács ebből merített volna erőt eljárásában és nem terhelné vállait azon felelősség, melynek súlyát ma oly nagy mértékben viseli.

Ma nem állhatnának elő a részvényesek azon panaszzal, hogy rölök nélkülök határozotak, hogy ki vannak játszva, a mi a kérvények mindenikében föltalálható.

Azt hisszük tehát, hogy ily esetben a forma-lényeg, s ha meggondoljuk, hogy a formák megtartása mellett talán maga az államkérdésben, minden bajtól és minden áldozattól meg lett volna óva, a fölhozott körülményt nem lehet eléggé a bizottságok figyelmébe ajánlani s a szükséges intézkedések megtételét a törvényhozásnak ajánlani.

(Vége következik.)

Különfélék.

Budapest, február 23.

(Hivatalos.) A pénzügyminiszterium vezetésével megbizott miniszterelnök Alberti Gusztáv II-od osztályu erdészti beszterezébányai m. k. jószágigazgatóság kertületében, ugyan ezen igazgatósághoz I-ső osztályu, Batyka János foglalmazó erdőkormányokot a pénzügyminiszterium erdészeti ügyosztályában, Zuskó Mihály és Gaspár Béla erdőkormányokokat pedig a nevezett igazgatósághoz III-ad osztályu m. k. erdészekke. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Molnár Károly tanácskezdői rendes tagot a m. nemz. muzeum a ványtari osztályához segédde, az igazságügyminiszter a jászberényi kir. törvényeskebbe: irodatiszté Vágó Gellert ot-tani irnokot, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterum Balázsevich Árpád miniszteri segédfogalmazót a budapesti postai igazgatósághoz II. oszt. fogalmazóvá nevezte ki.

— **Rendjelviselési engedély.** A király megengedte Barcsay Ákos országgyűlési képviselőnek, hogy a neki adományozott hollandi királyi cser-koronarendet elfogadhassa és viselhesse.

— **Egyetemi tanári kinevezés.** Ó felsége, dr. Vécsey Tamás, eperjesi ágost. evang. collegiumi jogtanárt a buda-

